

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาอิทธิพลของมาร ๕ ที่มีผลต่อการปฏิบัติธรรม
ผู้วิจัย	: พระวิเชียร ธีรปัญญา (พิลา)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูพิพิธจารุธรรม, ดร. พธ.บ.(ปรัชญา), กศ.ม.(จิตวิทยาแนะแนว) ศน.ด.(พุทธศาสนศึกษา)
	: ผศ.ดร.ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ ป.ธ.๙, พธ.บ.(พุทธจิตวิทยา) กศ.ม.(การบริหารการศึกษา), Ph.D.(Buddhist studies)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการคือ (๑) เพื่อศึกษาเรื่องมารในพระพุทธศาสนา เถรวาท (๒) เพื่อวิเคราะห์เรื่องมาร ๕ ในทรรคนะพระพุทธศาสนาเถรวาท (๓) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของมาร ๕ ในฐานะที่มีผลต่อการปฏิบัติธรรมการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า

คำว่า มาร มาจากบาลีว่า มร ธาตุ ในพระพุทธศาสนาให้ว่า สิ่งใดๆ ที่ฆ่าบุคคลให้ตายจากคุณความดี หรือจากผลที่หมายอันประเสริฐ , สิ่งทีล้างผลาญคุณความดี, ตัวการที่กำจัดหรือขัดขวางบุคคลมิให้บรรลุ ผลสำเร็จอันดีงาม ในการวิเคราะห์ศัพท์คำว่า **มาร** หมายความว่าผู้ที่ฆ่าคุณธรรมทั้งหลายชื่อวามาระ ในความหมายนี้มารจึงแปลว่า “ผู้ทำให้ตาย” หมายถึงเทวดาจำพวกหนึ่ง มีใจบาปหยาบเข้าประกอบด้วยมิจฉาทิฐิ ที่คอยกีดกันไม่ให้ทำบุญ อีกนัยหนึ่งกล่าวโดยธรรมาธิฐานคำว่ามารคือโทษที่ล้างผลาญคุณความดีและทำให้เสียคนได้แก่กิเลสสามคือเจตสิก (สิ่งที่เกิดภายในใจ) อันเศร้าหมองชักให้ใคร่ให้รักให้อยากได้กล่าวคือตัณหาความทะยานอยากราคะความกำหนัดอริติความซึ่งเคียดเป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า มารที่กล่าวไว้ในพระพุทธศาสนา มีอยู่ ๕ ประเภท คือ (๑) กิเลสสาม สิ่งที่ทำให้จิตเศร้าหมองขุ่นมัว มีโลภะโทสะ โมหะเป็นต้น (๒) ขันธมาร ได้แก่ ขันธ์ ๕ คือ รูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์ อันเป็นสภาพไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา (๓) อภิสังขารมาร ได้แก่ เจตนาอันปรุงแต่งจิตให้กระทำการมวนเวียนอยู่ในสังสารวัฏ (๔) เทวบุตรมาร หมายเอาเหล่าเทวดาผู้ขัดขวางการทำความดี มีพญาวสวัตติเป็นหัวหน้า พระพุทธองค์ตรัสเรียกว่า มารผู้มีบาป ผู้เป็นเฝ้าพันธุ์ของคนประมาท และ (๕) มัจจุมารความตายเป็นเหตุตัดโอกาสทำความดีทั้งปวง จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า มารประเภทเดียวที่อยู่นอกตัวเราคือเทวบุตรมาร นอกจากนั้นมีอยู่ในภายในตัวเรา

จากการศึกษาพบว่ามารในฐานะเป็นเครื่องขวางกั้นแห่งความดี หรือสิ่งที่ฆ่าบุคคลให้ตาย จากคุณความดีหรือตายจากผลที่หมายอันประเสริฐ , สิ่งทีล้าลงผลาญคุณความดี , ตัวการที่กำจัดหรือ ขัดขวางบุคคลมิให้บรรลุ ผลสำเร็จอันดีงาม ๕ ประการได้แก่ ๑ . กิเลสมาร มารคือกิเลส , กิเลส เป็นมาร เพราะเป็นตัวกำจัดและขัดขวางความดี ทำให้สัตว์ประสบความพินาศทั้งในปัจจุบันและ อนาคต ๒. ขันธมารมารคือเบญจขันธ์ , ขันธ์ ๕ เป็นมารเพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่ง มีความ ขัดแย้งกันเองอยู่ภายใน ไม่นั่นคงทนนาน เป็นภาระในการบริหาร ทั้งแปรปรวนเสื่อมโทรมไปเพราะ ชราพยาธิเป็นต้น ล้วนรอนโอกาสมิให้บุคคลทำกิจหน้าที่ หรือบำเพ็ญคุณความดีได้เต็มปรารภณา อย่างแรง อาจถึงกับพรากโอกาสนั้นโดยสิ้นเชิง ๓. อภิสังขารมาร มารคืออภิสังขาร, อภิสังขารเป็นมาร เพราะเป็นตัวปรุงแต่งกรรม นำให้เกิดชาติ ชรา เป็นต้น ขัดขวางมิให้หลุดพ้นไปจากสังขารทุกข์ ๔ . เทวปุตตมาร มารคือเทพบุตร , เทพยิ่งใหญ่ระดับสูงสุดแห่งชั้นกามาวจรตนหนึ่งชื่อว่ามาร เพราะเป็น นิमितแห่งความขัดข้อง คอยขัดขวางเหนี่ยวรั้งบุคคลไว้ มิให้ล่วงพ้นจากแดนอำนาจครอบงำของตน โดยชักให้ห้วงพะวงในกามสุขไม่หาญ เสียสละออกไปบำเพ็ญคุณความดียิ่งใหญ่ได้ และ ๕ . มัจจุมาร มาร คือความตาย , ความตายเป็นมาร เพราะเป็นตัวการตัดโอกาส ที่จะก้าวหน้าต่อไปในคุณความดีทั้งหลาย

Thesis Title : A Study of the Influences of Māra or five Evildoers Affecting the Dhamma Practice

Researcher : Phra Wichian Thirapañño (Phila)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: PhrakruPhiphitchcharutham, Dr. B.A.(Philosophy)
M.Ed.(Guidance Psychology), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Asst. Prof. Dr.PrapatSrikulkich, Pali IX, B.A.(Buddhist Psychology)
M.Ed.(Educational Administration), Ph.D.(Buddhist Studies)

Date of Graduation : May 1, 2017

ABSTRACT

The purpose of this research was to (1) study the account of Māra or five evildoers in Theravada Buddhism, (2) analyze five evildoers in the views of Theravada Buddhism, and (3) analyze the influences of five evildoers as they affected the Dhamma practice. This study was a documentary research.

The results of this study found that

The word ‘Māra’ was derived from Pali root ‘mr’ **which meant in Buddhism** that was anything killing persons from good virtue, ones who got rid of or obstructed the individuals not to maintain or reach their good success. To analyze the root ‘mr’, it referred to ones who kill Kusala-dhamma or good things named ‘Māra’ or an evildoer. In this context, ‘Māra’ could be translated as killing doers that referred to some gods or deities who had sinful hearts with *micchaditthi* or false views who too interfered in making merit. In other words, ‘Māra’, in case of Dhamma saying, was determined as an ill effect that destroyed good virtue and created a person to be bad. This referred to ‘*kilesa-kama*’ or subjective sexuality that existed in one’s mind or mental concomitant (*Cetasika*). It would make us sad. Moreover, passion(love), *tanha* (craving), *raga* (lust) and *arati* (frenzy) would be clung in one’s mind.

It revealed, from this study, that there were five kinds of ‘Māra’ in Buddhism, namely; *Kilesa-māra* (the Māra of defilements) that made us be sorrow consisting of *lobhā* or greed, *dosa* or hatred, and *moha* or delusion, and (2) *khandha-māra*: the Māra of aggregates, this referred to five aggregates, i.e.; *rūpakhandha* or corporeality, *vedhana-khandha* or sensation, *saññākhandha* or perception, *sankhara-khandha* or mental formations, and *viññāna-khandha* or consciousness. They were non-existing, being *dukkha* or suffering and *anattata* or soullessness, (3) *Abhisankhara-māra*: the Māra of Karma-formations was determined as *cetana* or volition to be concocted in

the triple round. (4) Devaputta-māra or the Māra as deity referred to divine beings who hindered ones from doing good led by Phaya Sawatti named by the Lord Buddha as the Māra with sin who also was also the head tribe of being carelessness, and (5) *Maccu-māra* : the Māra as death that caused or cut the opportunity for all persons to do good. It could be, from the data analyzing, concluded that only Devaputta-māra was outside ourselves, but the rest were inside ourselves.

In addition, from this research it also showed that *Māra* was an obstacle for good virtue or that who killed people from goodness or from successful destination, things that ruined goodness or as the principal who eliminated or obstructed the individuals not to achieve good success. These Māras or evildoers were 1. *Kilesa-māra* meant *kilea* or defilements. *Kilesa* was the destroyer because it eliminated and hindered the doing good and it also made creatures meet demolition both at the present and the future. 2. *Khandha-māra* was the Māra of the aggregates or give groups of existence. *Pañca-khandha* was the Māra of the Destroyer because it was in the state of concoction with conflict inside ourselves, non-existence. Besides, it was a task to be run, unstable and be ruined because of senility and disease. All in all, this Māra severed the individual's opportunity to do his duty as well as doing good extremely as he wished. He finally missed that chance. 3. *Abhisankhāra-māra* was the Māra of Karma-formations. This Māra was the destroyer because it was combined with karma-formations. It made creatures to be born and aged etc. and it also obstructed them not to escape from the triple round. 4. *Devaputta-māra* was the Māra as deity. He was named because he was the greatest and highest deity in *Kāmāvacara-bhūmi* or Sensuous Plane. Because of his being Nimitta on sign of obstruction, so he was named as Māra. He also blocked the individuals to free from his power by persuading them to be pleased with sensual objects. The persons, therefore, could not make a sacrifice to do good, and 5. *Maccu-māra* was the Māra as death. The death was the Destroyer because he cut the chance of people to be progressive in all good virtue.